

יגאל ידן, תכנס ונהיגות

והחליט להוכיח את סמכותו

ולשבור את המורים

הצעת-פשרה של המר, וכי יש סיכוי שהשי ביתה תימנע.
כאשר נדמה היה לחברי הממשלה כי לא רק תמיר מדבר מגרונו של ידן אלא גם בגין, מיהרו רבים מהם להצטרף אל ידן. שריהרוחה ישראל כץ היה הראשון בהם. בנאומו בשעות הערב הוא כאילו היכה על חסא נאומו מהבוקר. השירים יגאל הורביץ, גידעון פת, משה ניסים והיים לנדאו תמכו בעמדה שנראתה להם כעמדתו של בגין, ואליהם הצטרף אפילו השר מאיר עמית.

של שריהרוחה, לא הופיעו לישיבת הלילה של הממשלה: אברהם צירא, שוסטק ואריק שרון. האמת היא שעוד קודם לכן נתן שרון מנדט לידן להצביע נגד הצעה של המר, במידה ויודקקו לקולות כדי לדחותה ואם ידן עצמו יתנגד לה.
את הישיבה פתח ידן, לאחר ששמע את דבריו של שריהמישפטים בישיבת הבוקר, ולאחר שיחה בארבע עיניים עם תמיר, יצא ידן חוצץ כנגד הצעתו של המר, בעוד שבשעות הבוקר היה סיכוי מסויים להצעתו של המר, שבה היה טמון

הפרופסור נגד התורים

אריק, ידן והמר בצאתם מישיבת הממשלה הלילית. תהיה קטסטורפה

ידן מקווה כי יצליח לשבור את המוריים עוד לפני שובו של בגין לארץ, וכי הוא יכנס להיסטוריה של יחסי העבודה בארץ, כמי שהצליח להתגבר על אירגון עובדים חזק, במישרד החינוך והתרבות מעריכים כי השביתה תימשך כמה חודשי שים. התוצאה הישירה של הפגנת הכח של ידן היא זו: 1,114,000 ילדים, מגיל גן-חובה ועד לכיתה י"ב בבית-הספר התיכון בטלים מלימודים. אגב, התלמידים שמעבר לקו הירוק, תלמידי בתי-הספר בהתנחלות יות, ממשיכים ללמוד, על פי הסדר מיוחד בין שריהרוחה לבין שני האירגונים. כשיצא שריהפנים יוסף בורג מישיבת הממשלה הלילית לא יכול היה להתאפק ואמר: "ידן רוצה להיות גנרל על חשבון מיליון ילדים — חבל שבגין לא בארץ". ואומנם, ידן, כשהוא נדחף עליידי תמיר, ותוך כדי הטעיית חברי הממשלה, גרם לשביתה הגדולה ביותר שנערכה אי פעם בארץ.

הסיכוי הגדול למנוע את שביתה המורים, או לפחות את שביתה מורי בתי-הספר היסודיים, הוטל עתה הפור. ידן דיבר כאיש צבא, המצוי בעיצומם של קרבות. הוא דיבר בנוסח: "אנחנו לא ניכנע לסחית שות. שביתה המורים לא תעלה שני מיליארד לירות, כפי שתעלה לנו הכניעה לשביתה. הממשלה תדע לעמוד נגד ציבור בלתי-אחראי". נאום זה היה מוכר לחברי הממשלה, הזכיר לה את נאומו של שמואל תמיר בשעות הבוקר של אותו היום. היו גם חברי ממשלה רבים שסברו, כי דבריו הקשים של ידן כנגד המורים הם תוצאה של שיחת הטלפון שקיים עם בגין בשעות אחר-הצהריים. האמת היא כי בשיחת הכל כדי למנוע את השביתה, ואף אמר לו כי אם יהיה צורך בכך, הוא ישוחח בטלפון עם שריהאוצר שימחה ארליך. ידן לא דיווח באופן מלא לראש-הממשלה על ישיבת הבוקר ורק אמר לו כי קיימת

נתן את רשות הדיבור לשרהמישפטים שמואל תמיר, אחרי שהמר וארליך סיימו את דבריהם. כיד הרטוריקה הטובה עליו, יצא תמיר בשצף קצף כנגד שני אירגוני המורים, לעג להצעתו של המר וגילה לחברי הממשלה כי בין שני אירגוני המורים יש הסכם סודי לפיו אף אחד מהאירגונים אינו רשאי להחליט על ביטול השביתה ללא הסכמת האירגון השני. בכך ניסה לרמוז כי הערכות המר אינן נכונות. תמיר דיבר בשם העקרון של "לא לתת מיפרעה — אפילו לירה אחת". לדבריו, "תהיה קטסטורפה, אפילו גדולה יותר מהקטסטורפה של ביטול לימודים משך שלושה חודשים, אם נוסף לירה אחת למורים".

המר לא יכול היה להתאפק וביקש את רשות הדיבור בשנית. הוא אמר כי אומנם ידוע לו על ההסכם הסודי בין שני אירגוני המורים — אירגון המורים העל-יסודיים והסתדרות המורים, הכוללת בתוכה את מורי בתי-הספר העממיים — אולם ידוע לדיוח על שיחות שהיו לו עם שלום לוי, מזכיר הסתדרות המורים, לפיהם היתה הסתדרות המורים מפירה את ההסכם הסודי שלה, מבטלת את השביתה. גם אם המורים העל-תיכונים לא היו מסכימים לביטול, וזאת במידה והממשלה תקבל את הצעת הפשרה של המר.

נראה היה כי הרוח בממשלה נוטה לטובת הצעת המר. שריהפנים, שהוא כיום גם ממלא מקום שריהרוח, הודיע יוסף בורג, תמך בעמדת המר ובהצעת-הפשרה שלו. כך גם עשה חבר מיפגנתו של המר, שריהרוחה אהרון אברהם צירא. גם שרי הקליטה דויד לוי הצטרף למצדדי הצעת הפשרה, ואפילו שריהבריאות, אליעזר שוסטק, הידוע כמי שאינו תומך בדרך כלל במאבקי השכר של העובדים, תמך בהמר. שריהרוחה, ישראל כץ, דיבר אומנם באופן כללי, אך היה ברור מדבריו שהוא תומך בעמדת המר, ומתנגד לשרי האוצר שימחה ארליך. בין כץ לארליך השתררה בשבועות האחרונים מתיחות קשה.

"ידן רוצה להיות גנרל"

ידן החליט לנעול את ישיבת-הבוקר ולזמן ישיבת ממשלה מיוחדת לי שעות הערב של אותו היום. שלושה שרים, שניים מהם מתומכי הצעת-הפשרה

כ אשר מודיע ממלא-מקום ראש-הממשלה, הפרופסור יגאל ידן, כי בשיחות היומיות שלו עם ראש-הממשלה, מנחם בגין, הוא מתעקש בכל הנוגע להתקדמות הדיונים בקמפ-דייוויד, לא יכיר לים עובדי ליצנת ראש-הממשלה שנותרו בארץ, שלא לפרוץ בצחוק. הם יודעים את האמת: בגין אינו משוחח עם ידן על קמפ-דייוויד ואינו מדווח לו מאומה. האמת היא שבגין דורש דיווחים מהארץ, וחלק ניכר משיחות הימים האחרונים היה על שביתה המורים, או כפי שבגין הגדיר זאת: "כיצד למנוע מיותר ממיליון ילדים להסתובב ברחובות".

ישיבת הממשלה הראשונה, שנערכה ביום הראשון השבוע, נועדה למסירת דיווח מפי ידן על שיחות קמפ-דייוויד, על פי השיחות הטלפוניות שלו עם ראש-הממשלה. אך במהירות רבה עברה הממשלה לדון בשביתה המורים שעמדה בפתח. שלא כפי שנוהג בגין, כאשר הוא מנהל את ישיבות הממשלה, לא הבע ידן את דעתו בתחילת הישיבה, אלא נתן לשרים האחרים לפתוח בדיון. באופן טבעי ראשון המדברים היה שר החינוך והתרבות זבולון המר. הוא חזר על דרישות המורים, העלה את הצעת-הפשרה של ההסתדרות, והציע הצעת-פשרה משלו. המר הציע כי תשולם למורים מיפרעה בת 15 אחוזים ממשכורתם לחודש. במשך ארבעה או חמישה חודשים, תוך כדי-כך ייחתם הסכם עם המורים. המר יכול היה להבטיח, כי לפחות המורים של בתי-הספר העממיים יקבלו הצעת-פשרה זו, ולא יתעקשו על הדרשה למיפרעה בגובה 90 אחוזים ממשכורתם.

"לא לתת אפילו לירה"

כחברי הממשלה נראה היה כי ב" הצעת-הפשרה של המר טמון הסיכוי למנוע את פרוץ השביתה, היה ברור כי שריהאוצר, שימחה ארליך, יתנגד להצעה זו, והוא אכן עשה זאת. כשידבר אחרי המר, אולם שרים רבים קפצו על ההצעה של שריהרוחה, מתוך רצון למנוע את פרוץ השביתה.

נראה היה כי הקולות בממשלה שקולים — בין מצדדי פשרת המר לשולליה. לכל חברי הממשלה היה ברור, כי עמדתו של ידן, כראש-ממשלה-בפועל, תיקבע אם ההצעה תתקבל או תידחה. אולם ידן לא נטל כלל את רשות הדיבור. במפתיע הוא

אחת על המתרחש במכון, "יעשה עוול לאדם גאון ונפלא זה". אך גם אלה וגם אלה ידעו לספר, ש" יעקב וכסלר פוטר תלמידים מעושייכולת מתשלום שכר-הלימוד וכי שערי המכון פתוחים למן השעה 7 בבוקר עד 7 בערב, תוך מתן אפשרות לעבודה חופשית בין כתליו.
"המכון אינו בנוי לאמנות חדשה", טוען התלמיד זוהר, "המורה שרה ברייטברג, למשל, פוטר מפני שעסקה בה יותר מדי, וכמוה גם אמנון ברזל, שנתן לתלמידי מידים מוטיוואציה ליצור אמנות עכשווית. גם גבי כרין, המורה לרישום, שילב בשעוריו טכניקות עכשוויות כמו שימוש בחבלים, חלקי-מתכת וציילום, ופיתח בתלמידי ראיית-עולם רחבה.
הנשיירה הגדולה, התלמידים בחני בוועד חדש, כדי ללבן את הבעיות עם מרי (המשך בעמוד 33)

ניפונ-ידיים: "זה אינו בית-ספר, זהו סטודיו חופשי".
ביקור במכון גילה, שבמקום שנועד להכשיר אמנים צעירים מבלות את זמנם עקרות-בית מתבגרות שזמנן פנוי, ואילו קומץ הצעירים הנמצאים שם באו בעצם לא לצייר, אלא לבדוק מה קורה ואם שנת הלימודים אכן נפתחה למעשה. "עד החגים יש בלאגאן", מסביר וכסלר, "כרי גיל בכל שנה, אחרי חופשת החגים, נראה מה יהיה".
בשיחה עם התלמידים הסתבר שהם נחלקים לשתי קבוצות. מצד אחד הצעירים, רים, המרגישים שנשעה להם עוול גדול, כי אותם המורים שאצלם חשבו ללמוד — פוטר, ומצד שני עקרות-הבית, המעריצות את המנהל ותומכיו בכל סיפורי-שאחדים מהם הוכחו כלא-אמיניים, וחושבות שאם התפרסם בעיתונות גם מילה

דים ומורים למכון. הוא אינו מכנס את המורים במשך השנה, אינו מכיר את המושג "תוכנית הוראה" (אצלנו אין תוכנית מתודית, וכל מורה מלמד מה שהוא רוצה", מצהיר וכסלר), והמושג אמנות בתי-זמננו נראה בעיניו כלקוח ממיר לון אנטישמי.
המנהל, וכסלר, הצליח להדיח למעשה — אסירי להלכה הם התפטרו מרצונם — את הציירים שהיו הכוח המוסרי של המכון: יחזקאל שטרייכמן, ואביגדור סטרי מצקי שייסדו את המכון, שבאותם ימים רחוקים כונה על-ידי תלמידיו, "מכון שטרייכמצקי".
אומר המנהל, יעקב וכסלר: "אני מנהל המכון מזה שתיים-עשרה חצי שנים, ואהיה מנהלו כל חיי". לשאלה אם המינוי של מנהל אגודה עותומנית אינו צריך להיקבע מדי שנה או שנתיים, הוא משיב תוך

החלו את דרכם האמנותית במוסד זה, אפילו אם לא היו אלא לפקיד-בנק, עק" רות-בית או עורכי-דין, וגם אצל אמנים ידועיים כדני קרוון, מיכאל ארגוב, בני אפרת, אלימה ורבים אחרים.
מה שמתחולל כיום במכון אבני עלול להפסיק את שרשרת הכשרת האמנים ב" המדינה.
ועד-פועלה של תלמידי המכון יצא בימים אלה בקריאה להצלת המוסד מהידרדרותו החינוכית, הכספית והניהוית. לית, אבחנת המחלה, לדעת התלמידים, היא ניהול דיקטטורי של מנהל יחיד, יעקב וכסלר, הפועל ללא כל פיקוח של הנהלה יעילה. הוא נוהג בתלמידים כאילו הם מפריעים לו לנהל את תנות-המכולת פרטית שלו, לדיבריהם, כשהוא הקובע יחידיו בכל הנוגע לקבלת תלמי-